

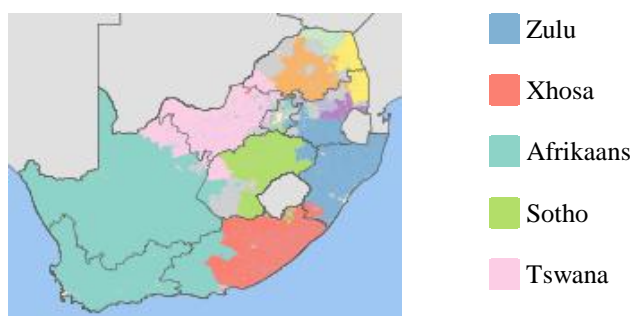
Almanac de Interlingua

Numero 8 – Junio 2010

Editor: Cláudio Rinaldi (almanacdeinterlingua@yahoo.com.br)

Le tertie Cuppa Mundial in Sudafrica

Le mense junio es quando tote le attentiones convergera a un sol loco del planeta: Sudafrica. Con tres capitales, undecce linguas official e un bandiera de sex colores, le pais selecte pro albergar le prime Cuppa Mundial de football in le continente african ha un immense richessa historic, geographic e cultural, como on videra in le proxime paragraphos.

Sudafrica officialisava su novem idiomas bantu le plus cognite – usque 1994 solo le afrikaans e le angese esseva official – e admittite ancora octo linguas semiofficial, utilisate in territorios limitate. Como lingua maternal, le zulu es le lingua le plus popular (24%), sequite per le xhosa (18%) e le afrikaans (13%). Malgrado su status de *lingua franca* del prensa e del commercio, le angese es solmente le sexte idioma del pais, con 8% de parlatores native.

Le historia del contactos inter europeos e sudafricanos comencia in 1487, quando le explorator portugese Bartolomeu Dias attinge le sud extreme del continente e constata que Africa ha un fin – usque tunc, le navigatores ancora non esseva secur re illo. Le trovata ganiava le optimistic nomine de *Capo del Bon Sperantia*, proque confirmava le possibilitate de realisar viages maritime al Indias per celle itinere.

In 1652, le Compañia del Indias Oriental funda in iste puncto geographic strategic le Citate del Capo. Colonos nederlandese, german e francese expande le occupation per tote le west del pais. Iste population es cognite per le parola *boer*, que significa ‘agricultor’ in lor idioma commun, le *afrikaans* (‘african’), un varietate del nederlandese satis simplicite e impregnate de prestos ab linguas local e europeas.

In 1806, le angese domina le Citate del Capo. Le *boere* debe dunque migrar verso le nordest in un movimento cognite como *Die Groot Trek* o ‘le grande camminata’, occupante principalmente le areas inhabitate del interior. Ibi illes funda

diverse republicas independente, del quales tres – le Stato Libere de Orange, Transvaal e Natal – habera un existentia relativamente longe e stabile.

Le discoperta de auro e diamantes in le Cordillera del Aquas Blanc attrahe novemente le angleses e resulta in le Guerra Boer. Le britannicos vince e unifica le tres republicas e le region del Capo in un sol pais – le Union Sudafrican. Le perdita del autonomia per le ancian republicas causa discordantias administrative e mena al division del poteres public in tres capitales – un accommodamento que se manteni usque hodie.

Durante le periodo colonial, le segregation racial esseva un institution predominantemente informal, con restrictiones referente specialmente al possession de terras. In le annos 1940, se stabliva un systema legal de classification racial, consolidante le *apartheid* ('separation'). In 1961, un referendum inter le blancos decideva per le ruptura con le Communitate Britannic e le adoption del modello republican de governmento. On adoptava le rand como unitate monetari national, con valor initial de 10 shillings, o sia medie libra sterling. Le oppression al nigros e le programma nuclear initiate in le decennio de 1970 menava a sanctiones international e a protestos interne, un tense situation que solo se resolverea con le abolition del *apartheid* e le destruction del arsenal nuclear in le annos 1990.

In 1994, le quatro regiones traditional e ancora le dece *bantustans* – regiones semiautonomic ubi le population nigre se confinava – esseva definitivamente dissolve e substitute per le actual novem provincias. In le mesme anno, on adoptava un nove bandiera, que conserva le historia colonial – rubio, blanco e blau es le colores de ambe Nederland e Grande Britannia – e introduce ancora motivos recente – le forma del littera Y representa convergentia, e le colores nigre, jalne e verde remitte al partito politic dominante desde le fin del *apartheid*, quando le personas classificate como *black* e *coloured* – o sia 90% del population – finalmente ganiava directos politic e social equal a los del blancos.

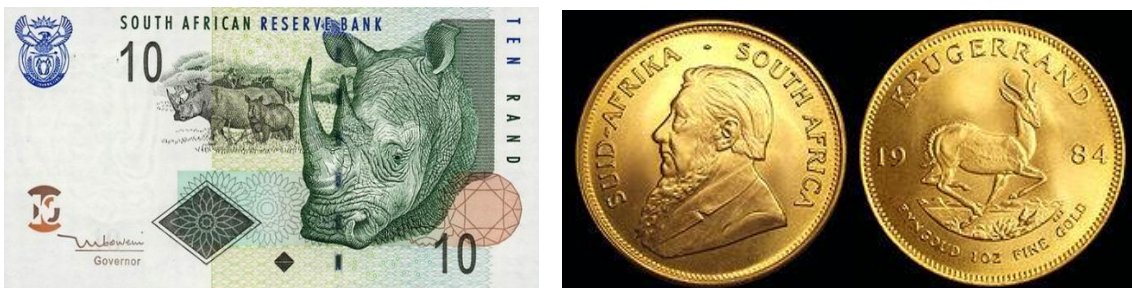
Hodie, Sudafrica es un democratia multicultural con bon infrastruttura e economia crescente, lo que attrahe immigrantes de pais vicin. Le renta per capita supera le 10 mil dollars annual, e le medietate del population se concentra in le dece urbes major – le plus populose de illos de Johannesburg, con quasi 9 milliones de habitantes. Le production del provincia Gauteng, ubi se situa iste urbe, representa 10 per cento de tote le Producto Interne Brute del continente african. Le pais es le principal productor mundial de auro, platino e chromo, e ha un disveloppate industria textile, automobilistic, metallurgic, chimic e de alimentos. Fructos, mais, sucre, lana, diamantes, auro, metales e minerales constitue le principal exportationes. Con quasi 50 milliones de habitantes, su principal problemas social es le disoccupazione, le aids e le povressa, que attinge un parcella considerable del population.

Le fascinante geographia sudafrican include un littoral de 2800 km, le incontro del oceanos Atlantic e Indic, forestes temperate, montanias nivata, vulcanos, desertos, cataractas e campos florite. Le vegetation *fynbos* (del parolas afrikaans *fyn*, ‘fin’, e *bos*, ‘bosco’) inexiste in ulle parte del planeta que le provincias del Cabo, ubi on trovava tamben eccellente vinicolas. Con 3,6 milliones de habitantes e albergante le historic Capo del Bon Sperantia, Cape Town o Kaapstad es le urbe-fetiche del aventureros.

Le culinaria, le musica e le dansa es le elementos basic de cohesion cultural. Le evento social le plus typic es le *braai* o barbecue, e le carne bovin es le alimento le plus appreciate. Le preferentia sportive del sudafricanos se divide inter le football, le rugby e le cricket. Vermente, le pais ja sediava duo coppas mundial – lo de rugby in 1995 e lo de cricket in 2003 – e deveniva campion mundial de rugby duo vices (1995 e 2007).

Pro multe touristas, le grande attraction de Sudafrica es le perspectiva de vider le *big five* de cerca. Le supernomine es creation del chassatores e se refere al cinque plus grande animales del fauna african: rhinoceronte, elephante, leon, buffalo e leopardo – le anno passate le prensa sudafrican ha tamben nominate *big five* a un gruppo de stadios destinate a devenir elephantes blanc post le realisation del mundial de football.

Rand significa cordillera. Le nomine veni de Witwatersrand o ‘Cordillera del Aquas Blanc’ in afrikaans. In iste loco, ubi hodie se situa Johannesburg, on trovava le minas cuje production representa 40% de tote le auro ja extracte in le mundo. Le pecunia sudafrican pertine al gruppo del quindecim unitates monetari le plus credibile del mundo. Effigiante le *big five*, su billetes circula liberemente tamben in Lesotho, Namibia, Swazilandia e Zimbabwe. Ma, si on ancora prefera le metal ipse, on pote acquirer tamben le *kruggerand*, moneta-bullion official con un uncia-troy de auro pur.

Sudafrica o Arabia Saudi?

Le codigo international del rand sudafrican es ZAR. Le abbreviation utiliza le nomine del pais in nederlandese – *Zuid-Afrika* –, lingua removite del lista de idiomas official per le constitution de 1961. Le causa de tal incoherencia es evitar un confusion con le riyal de Arabia Saudi, abbreviate SAR. Le mesme situation se reproduce tamben in le dominio de iste pais in Internet: *.za* pro Sudafrica e *.sa* pro Arabia Saudi. In le transmissiones sportive, RSA significa *Republic of South Africa*, durante que KSA es *Kingdom of Saudi Arabia*.

Curso de afrikaans in un paragrapho

Inter le linguas germanic, le simplicitate del grammatica afrikaans solo se compara al anglese. Excepto per le verbos auxiliar e modal, il ha solmente duo formas verbal, le infinitivo/presente e le participio. Iste porta le prefixo *ge-* e es utilisate pro formar le passato: *koop* (comprar), *ek koop* (io compra), *ek het gekoop* (io comprava o ha comprate). Le casos solo remane in quatro pronomines personal singular (*ek/my*, *ji/jou*, *hy/hom*, *sy/haar*). Le pronomine neutral *dit* e le plurales *ons*, *julle* e *hulle* ha un forma unic. Le genitivo se expressa per le particula *se*: *Jan se vrou* (le femina de Jan). Le articulos es invariabile: *die* (le) e *'n* (un). Le substantivos non ha genero, e su plural se forma per le accrescimo de *-e* o de *-s*: *huis-huise* (casa), *boek-boeke* (libro), *koning-konings* (rege), *dogter-dogters* (filia), *man-manne/mans* (homine). Il ha tamen alcun plurales irregular como *kind-kinders* (infante) e *nag-nagte* (nocte); certe regulas orthographic: *boom-bome* (arbore); e ancora regulas phonetic que elimina o altera le consonante final: *dag-dae* (die), *oog-oë* (oculo). Tal regulas vale anque pro le adjectivos, que ha duo formas: *die boom was hoog* (le arbore esseva alte), *'n hoë boom*, (un arbore alte). Le comparativo se face con le suffixo *-er* e le superlativo con *-ste*: *groot*, *groter*, *grootste* (grande). Le sol pronomine relative es *wat*, usate tanto pro personas como pro cosas. Le terminos de un oration debe conservar un position fixe, de modo simile al lingua german: *Die man wat hier gebly het was 'n Amerikaner* (Le homine qui restava hic esseva un americano). Curiosemente, assi como in francese, le negation se face sempre per duo parolas: *Hy kan nie Afrikaans praat nie* (Ille non pote parlar afrikaans). Al minus duo parolas afrikaans ganiava curso international, ben que con pronunciations equivocate: *boer* se pronuncia [*'bu:r*] e *apartheid* [*ə'pərtʰəit*].

Neomodal e in cinque idiomas!

Accessante le pagina <http://www.youtube.com/watch?v=qXKur2FAN7g>, on potera audir le hymno national sudafrican e leger su littera. Sub le presidente Nelson Mandela, duo cantiones se combinava in un sol hymno con cinque stanzas, cata un cantate in un idioma: *Nkosi Sikelel' iAfrika* (Que Deo benedice Africa), composite per un professor methodiste e plus tarde adoptate como hymno de resistentia al regime del *apartheid*; e *Die Stem van Suid-Afrika* (Le appello de Sudafrica), poema que serviva como hymno national inter 1936 e 1997. Pro le musicos, le cantion resultante de iste mix presenta ancora un peculiaritate: illo es le unic hymno national neomodal, o sia que non fini per su clave initial.

Quanto lontan va le Bafana Bafana in le Mundial 2010?

Octanta-tertie in le ranking de FIFA publicate le ultime 26 maio, le sudafricanos disputava solmente duo mundiales e in ambe esseva disqualificate ja in le phase initial. Iste anno, le difficile gruppo in que illes cadeva face imaginar que le cosas non va esser differente: le equipa joca le match inaugural contra Mexico le 11 junio e postea confronta ancora Uruguay e Francia. Non obstante, como on ha considerate iste gruppo le plus equilibrate del torneo, le suportatores del equipa domestic – inter le quales su ex-trainer Joel Santana – sponde que il es justemente ibi que un grande surprisa potera occurrer. Como motivation servi le recente arrivata al semifinales del Cuppa del Confederationes e tamen alcun conquistas anterior: le Bafana Bafana – le supernomine es zulu e se traduce per ‘le pueros’ – albergava e ganiava le Cuppa del Naciones African in 1996, e finiva vicecampion in 1998 e tertie in 2000.

Message de un nove lector

Traducte a Interlingua per le editor, le sequente message esseva recepte le ultime mense e resume le impressiones de un juvene studiante brasilian.

Gratias per includer me in tu lista. Le linguas me ha sempre essite de interesse. Ante cinque menses io discoveriva Interlingua per hasardo. Il esseva un grande surprisa e io restava multo contente. Ora io collige materiales exclusivemente per Internet, proque io non dispone de recursos pro comprar le publicationes official de Lulu e del UMI. Del rete io retrahe e imprime toto que io succede, lo que me pare plus utile pro le apprentissage de Interlingua. Tu labor es satis interessante, proque proportiona material pro personas in mi situation. Io spera poter scriber te tosto in Interlingua. Io me appella Jamson Lemos e ha vinti-sex annos. Io es del stato Ceará, ma desde januario habita Rio de Janeiro, ubi io pretende concluder mi studios ecclesiastic. Io desira continuar studiante. Per su alte precio in Brasil, le cultura se reserva a un parve gruppo de fortunatos, cosa que non occorre in Europa, ubi tote le gente ha accesso al education.

Solution del passatempore

Ecce le respostas del passatempore publicate in le edition anterior. Observa que Venezuela e Argentina potera apparer in positiones inverse.

G U Y A N A
C O L O M B I A
V E N E Z U E L A
P E R U
B R A S I L
C H I L E
P A R A G U A Y

T R I N I D A D
A R G E N T I N A
B O L I V I A

S U R I N A M
U R U G U A Y
E C U A D O R